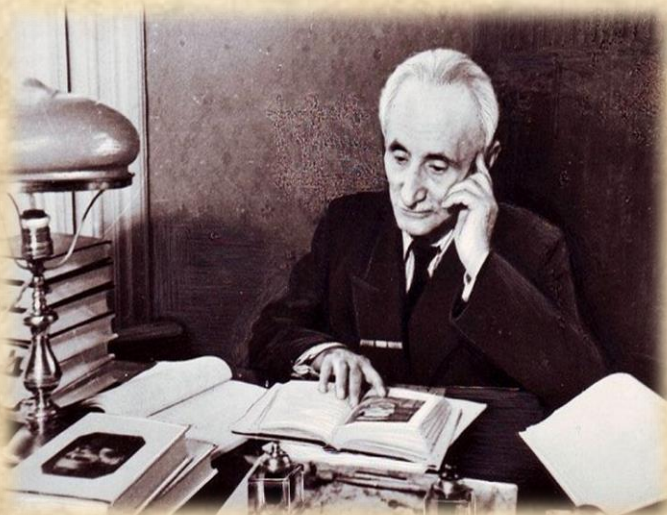

**F. Kocərli adına Respublika
Uşaq Kitabxanası**

Uşaq ədəbiyyatının böyük siması – Abdulla Şaiq

Görkəmli Azərbaycan şairi, yazıçı, dramaturq, publisist, pedaqoq, ədəbiyyatşünas, tərcüməçi Abdulla Şaiqin 145 illik yubileyi münasibətilə kütləvi oxucular üçün hazırlanmış metodik vəsait

Bakı:2026

Tərtibçi:

Nərgiz Məcidova

Redaktor:

Ruhiyyə Məmmədli

Uşaq ədəbiyyatının böyük siması – Görkəmli Azərbaycan şairi, yazıçı, dramaturq, publisist, pedaqoq, ədəbiyyatşünas, tərcüməçi Abdulla Şaiqin 145 illik yubileyi münasibətilə hazırlanmış kütləvi oxucular üçün hazırlanmış metodik vəsait / F.Köçərli ad. Respublika Uşaq Kitabxanası; tərt.ed. N. Məcidova; red. R.Məmmədli - Bakı: 2025. – 33 s.

Ünvan:AZ-1022 Bakı şəh., S.Vurğun küç.88;

E-mail: info@clb.az.

İnternet ünvanı: www.clb.az

“Sadə insanın böyük əməlləri” – Abdulla Şaiq

Uşaqların sevdiyi nağıllar, şeirlər və hekayələrdən danışarkən Abdulla Şaiqin qələmə aldığı əsərlər yada düşür. Onun əsərlərində xeyirxahlıq, vətən sevgisi və düzgünlük əsas yer tutan dəyərlərdən biridir. Bu dəyərlər yazıçının bütün yaradıcılığının əsasını təşkil edir. Onun qələmə aldığı əsərlər uşaqların təxəyyülünü zənginləşdirməklə yanaşı, onlara düzgünlük, əməksevərlik, xeyirxahlıq və vətənpərvərlik kimi mühüm mənəvi dəyərləri aşılayır. Uşaqların dünyagörüşünü genişləndirmək, onları savadlı və vətəninə bağlı fərdlər kimi yetişdirmək məqsədi ilə qələmə aldığı əsərlərində sadə, anlaşılan dildən istifadə etməsi yazıçının yaratdığı obrazları uşaqlar üçün daha maraqlı və ibrətamiz edir. Uşaqların sevdiyi nağıllar, şeirlər və hekayələr müəllifi Abdulla Şaiq yazdığı hekayələri ilə uşaqları yalnız əyləndirməyi deyil, eyni zamanda düşündürməyi və tərbiyə etməyi qarşısına məqsəd qoymuşdur. Abdulla Şaiqin yaradıcılığı yalnız ədəbi baxımdan deyil, həm də dövrünün ictimai-mədəni həyatını əks etdirməsi ilə təqdirə layiqdir. O, yaşadığı dövrün çətinliklərinə baxmayaraq, uşaqlara ümid, nikbinlik və gələcəyə inam aşıl原因 əsərlər yaratmışdır. Yazıçının əsərlərində xeyir və şərin mübarizəsi, haqqın ədalətsizlik üzərində qələbəsi əsas ideyalardan biri kimi təqdim olunmuşdur. Eyni zamanda Abdulla Şaiq əsərlərində milli kimliyə və ana dilinə böyük önəm vermişdir. O, uşaqların ana dilində düzgün, səlis danışmasının və yazmasının vacibliyini vurğulamış, bu məqsədlə sadə və təmiz Azərbaycan dilində əsərlər qələmə almışdır. Yazıçının dili uşaqlar üçün anlaşılan olmaqla yanaşı, onların söz ehtiyatının zənginləşməsinə də mühüm töhfələr vermişdir.

Azərbaycan ədəbiyyatı tarixində Abdulla Şaiq şair, yazıçı, dramaturq, ədəbiyyatşünas, görkəmli maarif və mədəniyyət xadimi kimi məşhurdur. O, Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının yaradıcılarından biri, milli uşaq teatrının banisi hesab edilir. Ömrünü xalqın maariflənməsinə həsr edən yazıçı zəngin bir yaradıcılıq yolu keçmişdir. Şair ən çox uşaqlar və gənclər üçün yazıb-yaratmışdır. Onun yazdığı bu əsərlər məktəblərdə indi də tədris edilir. Onun uşaq və gənclər üçün yazdığı əsərlər gözəl lirik şeirlərdən, mənzum və mənşur hekayələrdən, nağıllardan, təmsillərdən və kiçik pyeslərdən ibarətdir. Kiçikyaşlı uşaqlar üçün yazdığı “Quzu”, “Xoruz”, “Keçi”, “Uşaq və dovşan” və s. şeirləri bu gün də dillər əzbəridir. “Tıq-tıq xanım”, “Yaxşı arxa”, “Tülkü həccə gedir” kimi mənşur hekayə və nağılları milli uşaq ədəbiyyatımızın qızıl fonduna daxildir. A. Şaiq XX əsr uşaq ədəbiyyatımızın yaradılması və inkişaf etdirilməsində ardıcıl və məqsədyönlü şəkildə çalışmış, öz fəaliyyəti ilə bu sahədə bir məktəb yaratmışdır. Azərbaycan uşaq şeiri və nəsr, dramaturgiyası bütöv və müstəqil bir klassik məktəb səviyyəsində məhz onun yaradıcılığında kamala çatmışdır.

Yubiley münasibətilə tərtib olunan “Milli ruh və mənəviyyatımıza işıq salan Abdulla Şaiq” adlı metodik vəsait mərkəzi kitabxanaların uşaq şöbələri, MKS-nin şəhər, qəsəbə, kənd kitabxana filialları üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Abdulla Şaiqin ədəbi irsi bu gün də təhsil prosesində geniş istifadə olunur. Onun əsərləri məktəb dərslərinə hələdə salınır və gənc nəslin tərbiyəsində mühüm rol oynayır. Yazıçının yaşadığı evin muzeyə çevrilməsi və xatirəsinin daim yaşadılması onun Azərbaycan mədəniyyətindəki əvəzsiz yerinin göstəricisidir.

Abdulla Şaiqin yaradıcılığının belə zəngin olması onun uşaqların daxili dünyasını dərinlən bilməsi ilə əlaqədardır. Uzun illər pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olması ona uşaqların psixologiyasını yaxından öyrənmək imkanı vermişdir. Bu səbəbdən də yazıçının əsərlərində yaratdığı obrazlar uşaqlara daha doğma olub, hadisələr isə real və inandırıcı təsir bağışlayır. Onun dili sadə, axıcı və anlaşılandır ki, bu da əsərlərin asanlıqla yadda qalmasına şərait yaradır. Abdulla Şaiq yalnız uşaq ədəbiyyatı ilə kifayətlənməmiş, həmçinin maarifçilik ideyalarının yayılmasında xidmət etmişdir. O, cəmiyyətin gələcəyini savadlı və mənəviyyatlı gənc nəslin formalaşmasında görmüş, bu məqsədlə yazdığı əsərlərdə elmə, təhsilə və milli-mənəvi dəyərlərə xüsusi önəm vermişdir. Yazıçının zəngin yaradıcılığı bu gün də öz aktuallığını qoruyur və gənc oxucular tərəfindən maraqla oxunur.

Bu vəsaitdə Abdulla Şaiqin həyatı, ədəbi irsi, uşaq ədəbiyyatının inkişafındakı rolu və əsərlərinin tərbiyəvi əhəmiyyəti geniş şəkildə araşdırılacaq, həyatı, ədəbi fəaliyyəti və Azərbaycan uşaq ədəbiyyatına verdiyi töhfələrdən bəhs ediləcəkdir. Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının formalaşmasında müstəsna xidmətləri olan Abdulla Şaiq zəngin və çoxşaxəli yaradıcılığı ilə milli ədəbiyyat tariximizdə silinməz iz qoymuş sənətkarlardandır. Onun əsərləri uşaqların dünyagörüşünün formalaşmasına, mənəvi-əxlaqi dəyərlər ruhunda tərbiyə olunmasına, vətənə, ana dilinə və insani keyfiyyətlərə sevgi aşılmasına xidmət edir. Abdulla Şaiq təkcə yazıçı və şair kimi deyil, eyni zamanda maarifçi pedaqoq kimi də fəaliyyət göstərmiş, ədəbiyyatı təlim-tərbiyə prosesinin ayrılmaz hissəsinə çevirməyi bacarmışdır. Onun uşaqlar üçün qələmə aldığı şeir, hekayə və pyesləri sadə dili, obrazlı ifadə tərzini və dərin tərbiyəvi məzmunu ilə seçilir. Bu xüsusiyyətlər Şaiq yaradıcılığını bu gün də aktual və pedaqoji baxımdan dəyərli edir. Təqdim olunan metodik vəsaitin məqsədi Abdulla Şaiqin həyat və yaradıcılığını təhsil müəssisələrində, xüsusilə məktəblərdə və kitabxanalarda daha səmərəli şəkildə təbliğ etmək, müəllim və kitabxanaçılara praktik metodiki tövsiyələr təqdim etməkdir. Vəsaitdə yazıçının seçilmiş əsərlərinin tədrisi, müzakirəsi, oxu mədəniyyətinin inkişafı və şagirdlərin yaradıcı bacarıqlarının formalaşdırılması istiqamətində istifadə oluna biləcək nümunələr yer alır. Vəsait iki hissədən ibarət olub, şairin həyat və yaradıcılığı, və keçiriləcək tədbirlərdən ibarətdir. Bu metodik vəsaitin Abdulla Şaiq irsinin gənc nəslə sevdirməsində, milli-mənəvi dəyərlərin

qorunmasında və təhsil prosesinin zənginləşdirilməsində faydalı olacağına inanırıq. Onun müxtəlif illərdə yazdığı şeirlər, hekayələr, povestlər, romanlar, dram əsərləri Şaiq cəsarətinin, Şaiq dünyagörüşündəki qabaqcıl meyllərin nümayişidir. Məlumatı B.Vahabzadənin misraları ilə bitirmək yerinə düşərdi:

Keçər qərinələr, Ötər neçə il,
Həmişə yaz olar sənət bağında,
Sözlərin gəzəcək nəsilbənəsil
Körpə balaların gül dodağında

Kitabxanada Uşaqların sevimli yazıçısı – **Abdulla Şaiq-145** adlı təşkil edəcəyimiz tədbirdə kitabxanaçılar, müəllimlər, şagirdlər və başqa qonaqlar dəvət edilir. Hazırlayacağımız tədbirin məqsədi Abdulla Şaiqin həyat və yaradıcılığını tanıtmaq, uşaqlarda kitaba və ədəbiyyata maraq oyatmaq, milli-mənəvi dəyərləri təbliğ etməkdir. Yazıçının oğlu akademik Kamal Talıbzadənin yazdığına görə, onların soyadları XVII əsrdən məlumdur. Həmin əsrdə ulu babaları Molla Talıb qardaşları ilə bərabər Şəmsəddindən Sarvana köçərək burada məskunlaşmışlar. Hazırda Gürcüstan Respublikasının Marneuli adlanan həmin bölgəsində bu nəslin davamçıları yaşamaqdadırlar. Alim, ədəbiyyatşünas, folklorçu kimi də tanınan Abdulla Şaiq klassik ədəbiyyat yönümündə araşdırmalar aparır. Onun Nizami, Füzuli, Nəsimi, Vaqif, M.F.Axundov, Mirzə Cəlil, H.Cavid, M.Hadi kimi sənətkilər haqqındakı fikirləri bu gün də dəyərlidir. Şairin Şərq ədəbiyyatı məsələləri, sufizm, təsəvvüf, hürufilik, eləcə də çeşidli ədəbi cərəyan və metod haqqındakı araşdırma və axtarışları da maraqlıdır. Milli folklorumuzu ilk dəfə toplayıb öyrənənlərdən biri də elə Abdulla Şaiqdır. Onun çağdaş həyata, elm və dil məsələlərinə aid yazıları isə xüsusi maraq doğurur. Əsl beynəlmiləlçi və humanist bir sənətkər olan, həmişə “Həpimiz bir günəşin zərrəsiyiz” deyən Abdulla Şaiq bütün əsərlərində bəşəri problemlərə toxunur, xalqları dostluğa, əmin-amanlığa çağırır. O, türk, rus, fars, tatar, litva, özbək, gürcü, tacik və başqa millətlərin ziyalıları ilə dostluq edir, dünya xalqları ədəbiyyatlarının incilərini, Firdovsinin “Şahnamə”sindən bir parça, Şekspirin “Maqbet”, C.Sviftin “Qulliverin səyahəti”, Puşkin, Lermontov, Krılov, Qorki, Nekrasov və başqa yazıçıların əsərlərini dilimizə çevirmişdir. Abdulla Şaiqin 20-30-cu illərdə dilimizin fonetika, morfologiya, sintaksis və üslubiyyat məsələlərinə dair yazdığı elmi məqalə və əsərlərin bir çoxu indi də öz əhəmiyyətini saxlayır. Şaiq elmi-pedaqoji fəaliyyəti ilə ədəbi yaradıcılığını paralel inkişaf etdirmişdir. Əslində, bu iki sahə onun fəaliyyətini tamamlamış, elmə, maarifə çağırış, gənc nəslin taleyi, tərbiyəsi, xalqın, vətənin gələcəyi kimi məsələlər onun bədii əsərlərinin əsas mövzusu olmuşdur. Müxtəlif illərdə yazdığı şeirlər, hekayələr, povestlər, romanlar, dram əsərləri Şaiq cəsarətinin, Şaiq dünyagörüşündəki qabaqcıl meyllərin nümayişidir.

Tədbir keçiriləcək zalın tərtibatını aşağıdakı kimi tərtib edə bilərik: Divarda Abdulla Şaiqin portreti vurulur, “Abdulla Şaiq – uşaqların dostu” adlı kitab sərgisi təşkil edilir. Sərgidə “Uşaqlar bizim gələcəyimizdir” ... və b. başlıqlardan istifadə edə bilərik. Bundan başqa müəllifin nağıl qəhrəmanlarının illüstrasiyaları çəkilmiş şəkillərlə zalı bəzəyirik.

Abdulla Şaiq haqqında deyilmiş fikirlər:

Abdulla Şaiq həqiqəti hər şeydən uca tutan, daima həqiqət axtaran tərəqqi və yüksəliş yolunda fədakarcasına çalışan bir yazıçı olmuşdur. Abdulla Şaiq elə yazıçılarımızdandır ki, onun əsərləri mübarizəmizə, inkişafımıza, gələcəyimizə kömək etmiş və edəcək!

Mirzə İbrahimov

Xalq yazıçısı

Abdulla Şaiqin çoxşaxəli fəaliyyətinin böyük bir qismi Azərbaycanda maarifçiliyin müxtəlif sahələri ilə bağlı olmuşdur. Ali və orta təhsil məktəbləri üçün onlarla dərsliyin müəllifi olmuş Abdulla Şaiqin uzunmüddətli pedaqoji fəaliyyəti milli təhsilimizin yeni mərhələyə yüksəlişində mühüm rol oynamışdır.

Heydər Əliyev

Ümummilli lider

Bu qisim sadə dildə yazılmış və mənası öz məişətimizdən götürülmüş əsərlər yenidən başlayır meydana gəlməyə və bu yolda Sizin xidmətinizin qədrü-qiyəti yoxdur... Xırdaca uşaqlar üçün yazılan nağıl, hekayələr nə qədər asan və sadə olsa bir o qədər məzmununda olan mətləblərartıq dərəcədə hasilə gəlib, yaxşı meyvələr gətirər.

Firidun bəy Köçərli

Ədəbiyyatşünas, alim

Abdulla Şaiqin üslubu vahid bir istiqamətdə inkişaf etmir, o həm realistdir, həm romantik; onun sənətkar xəyalı gah soyuq və dumanlı fəzalara dikilib qalır, gah da konkret tarixi şəraitlə, real varlıqla bağlanır.

Əli Sultanlı

Ədəbiyyatşünas, alim

Abdulla Şaiq mahir bir sənətkar, mükafatını daima öz vicdanından almaq istəyən gözəl bir insan, dərs verdiyi tələbələri öz doğma balaları kimi sevən həqiqi bir xalq müəllimidir. O, ilk gəncliyi dövründə Azərbaycan, rus və Qərb ədəbiyyatını təbliğ edən yüksək mədəniyyətli bir ziyalıdır.

Mehdi Hüseyn
Yazıçı

Abdulla Şaiq bir vətəndaş, sənətkar, müəllim kimi yüksək məqsədlər izləmiş, oxuculara nəcib fikir və duyğular aşılamaq, bütün varlığı ilə bağlandığı xalq ədəbiyyatını, onun ayrı-ayrı motivlərinin yenidən yaşatmaq, Azərbaycan dilinin zənginliklərini aşkara çıxarıb xalqın istifadəsinə, gənc nəslin tərbiyəsi işinə vermək yolu ilə getmişdir.

Süleyman Rüstəm
Xalq şairi

Yeni ədəbiyyatın təməl daşını qoyanlardan biri Abdulla Şaiqdir. Abdulla Şaiq... daxili bir atəş və ilhamla bütün sinfi ələ alırdı. Dərs saatının tez qurtarmağı bizim hamımızda təəssüf hissi oyadırdı. O, hər bir mövzudan bəhs edərkən, az qala bizə sinifdə olduğunu unutdurur, özünün inam və etiqadını bizə də aşılamağı bacarırdı.

Seyid Hüseyn
Yazıçı

Sizin adınız hər bir azərbaycanlı üçün doğma və əzizdir. Çünki, Siz, bütün ömrünüz boyu xalqımızın ən nəcib duyğularını, yüksək və humanist əməllərini tərənnüm edən gözəl bir sənətkar, böyük bir insan olmusunuz.

Səməd Vurğun
Xalq şairi

Şaiqdə nadir bir müəllimlik xüsusiyyəti vardı. O, hər tələbənin qəlbinə nüfuz etməyi bacarırdı. O, öz tələbələrinin hansı ailədə nə kimi şəraitdə yaşadıklarını yaxından öyrənir və hər tələbəyə onun xasiyyətinə görə yanaşmağı bacarırdı. O, həmdə çox tələbkar müəllim idi... Demək olar ki, ədəbiyyatı bizə çox sevdirenlərdən, ədəbi zövqümüzü tərbiyə edənlərdən biri sevimli ədibimiz Abdulla Şaiq olmuşdur.

Süleyman Rüstəm
Xalq şairi

Doğma Vətən torpağına, zəhmətkeş insanlara, Azərbaycanın zəngin təbiətinə sonsuz məhəbbət aşılayan Abdulla Şaiqin uşaq şeirləri qəlbimizdəki Şaiq guşəsinin heç vaxt unudulmaz, ən cazibədar xatirələrindən biridir. Zaman keçdikcə bu guşə təzə-təzə lirik şeir, hekayə, poema, povest, roman və pyeslərlə daha da zənginləşmiş qəlb sahiblərini də daha da uca bəşəri ideallar, zərif insani hisslər və yüksək duyğularla zənginləşdirmişdir.

Bəkir Nəbiyev
Akademik

Şaiq öz biliyi, insani rəftarı, tələbələrə göstərdiyi atalıq qayğısı ilə müəllimlər içərisində xüsusi yer tuturdu. Bu gün belə tələbəlik günlərinin sönməz bir xatirəsi olaraq Şaiqə dərin ehtiram hissləri yaşayır və yaşayacaqdır.

Yusif Məmmədəliyev
akademik

Şaiq kimdir? İyrimi ildən bəridir ki, bütün Azərbaycan gəncliyi pək gözəl tanıyır. Əvət, hər kəscə: o çalışqan və təcrübəli bir müəllim, həssas, nazik bir şair, səmimi bir insandır. Fəqət mənə: O, bir heçdir ki, gözə çarpan bir çox ulduzlu varlıqlardan daha böyük, daha möhtərəmdir.

Hüseyn Cavid
Yazıçı-dramaturq

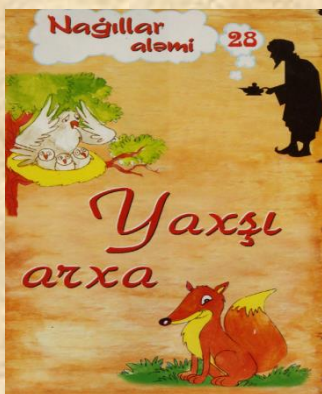
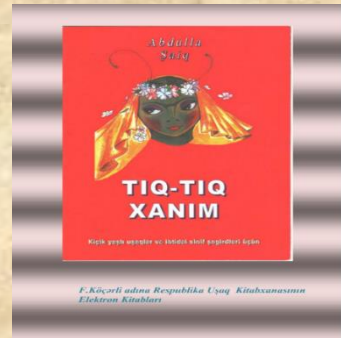
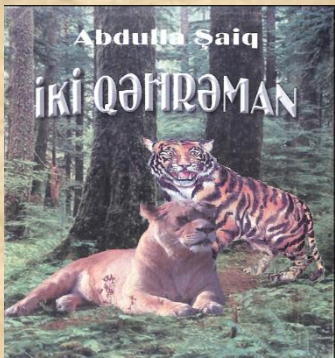
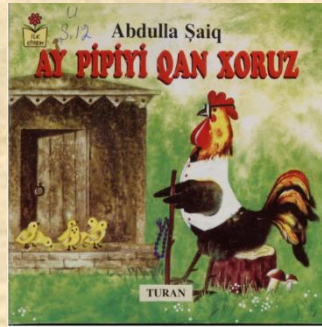
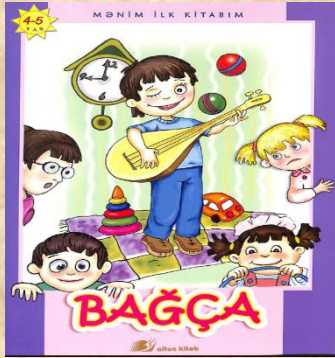
Səninlə məktublaşmağı mən özümə fəxr və səadət bilib də qəbr evinədək kağızımın arasını kəsməməyi sənə söz verirəm. Özümü yaddan çıxarsam da, səni unuda bilmərəm. Məndən kənarsan, amma yanımdasan, məndən uzaqsan, amma özümdəsən. Mən Şaiq müəllimin tələbəsi olub, onun tərbiyəsi ilə böyümüşəm. Mənim tərcümeyi-halımı ondan soruş.

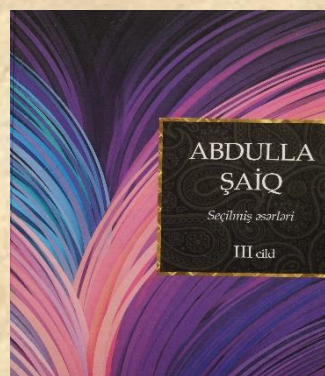
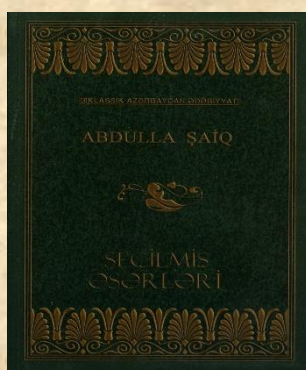
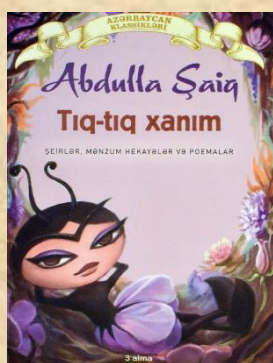
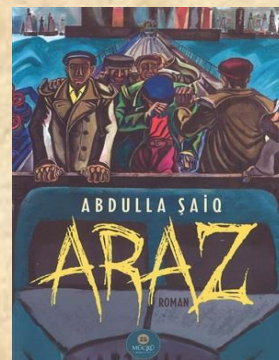
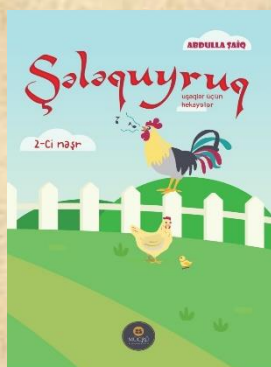
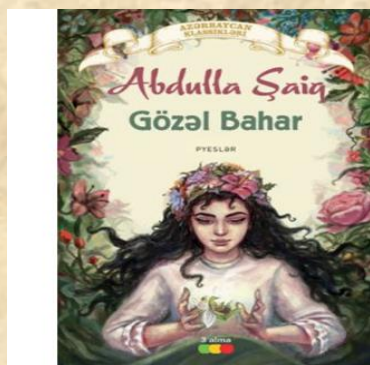
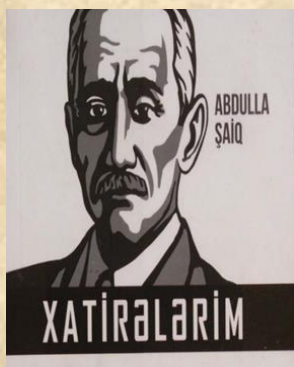
Cəfər Cabbarlı
Yazıçı-dramaturq

Mirvarid Dilbazinin xatirələrində yazdığına görə Abdulla Şaiqin 1917-1918-ci illərdə Abdulla Şaiqin “Uşaq gözlüyü”, “Uşaq çeşməyi”, “Türk çələngi” kitabları hər bir evdə Mirzə Ələkbər Sabirin, Firidun bəy Köçərlinin, Rəşid bəy Əfəndiyevin kitabları ilə yanaşı oxunurdu. Abdulla Şaiqin “Dağlar Sultanı” şeir hər kəs tərəfindən oxunanda maraqla dinlənirdi.

Kitab sərgisi:

Görkəmli Azərbaycan şairi Abdulla Şaiqin həyat və yaradıcılığına həsr olunmuş sərgilər kitabxanada əsas tədbirlərdən biridir . Şairin 145 illik yubileyi münasibətilə kitab sərgisi də təşkil edə bilərik. Burada Şaiqin əsərləri ilə yanaşı muzeydən gətirilmiş eksponatlar da yerləşdirə bilərik. Kiçikyaşlı uşaqlar üçün hazırlanmış sərgidə şeir və nağıl kitablarından istifadə edirik.

https://clb.az/elektron/SHAIQ/KITABLAR/Tiq-tiq_xanim-2018.pdf

<https://drive.google.com/file/d/1vOiaqe-vjknkjYdBXibM7zWtcoHl5Xzs/view>

<https://drive.google.com/file/d/1N4PxJSddGFrIzUsS9gybu8iGD4xycjG3/view>

<https://drive.google.com/file/d/1BphEWaAGgY4TNw178Kuq8Igi7G54fJVL/view>

<https://drive.google.com/file/d/1t5fgbOMyhsS1XEtNFBu-IDk-SOGLIU91/view>

<https://drive.google.com/file/d/1vBGDq4ukQ0wRMnJkccr24gI66CLiV7Ub/view?pli=1>

https://drive.google.com/file/d/1c9_2hQWRBCLW4xnBvXGfVQv7svsUrJ6_/view

<https://drive.google.com/file/d/1vBGDq4ukQ0wRMnJkccr24gI66CLiV7Ub/view>
https://drive.google.com/file/d/1fn6WNbofDqPfw_XH2Hu6g8Qs2u-J2sQ4/view
<https://drive.google.com/file/d/1-xgXsUQHggKI1jRjcVZZ9xeLfbbxUIZr/view>
<https://clb.az/arxiv2021/dosyalar/669.pdf>

Virtual kitab sərgisi:

Hazırlanan sərgini həm kitabxananın saytı, həm də sosial şəbəkələrdə-instagram, facebook, tvitter səhifələrində geniş istifadəçi ictimaiyyətinə təqdim etmək tövsiyə olunur. Respublika Uşaq Kitabxanası, şair, yazıçı, dramaturq, publisist, pedaqoq, ədəbiyyatşünas, tərcüməçi, Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının banisi Abdulla Şaiqin 145 illik yubileyinə həsr olunmuş virtual sərgini istifadəçilərin ixtiyarına verə bilər. Virtual sərgidə 1927 - 1994 – cü ildən nəşr edilən kitablar, kitabxananın “Qızıl fond”unda qorunub saxlanılan kitablar, kitabxanamızın saytında olan tam mətnli kitabları yerləşdirə bilərik. Qızıl fondan yerləşdirilmiş kitablar arasında Tülkü həccə gedir- 1927; Gözəl Bahar-1940; Nağıllar-1945 və s. kitablar da yer alır. Eyni zamanda virtual sərgiyə rus dilində 4, Рассказы-1991; Вот Мы Какие-1984; Избранное-1959; Письмо не дошло-1984 kitablarda əlavə edə bilərik. Virtual kitab sərgisi hazırlayan zaman kitablar tam mətnləri və üz qabığı ilə birlikdə əlavə olunur. Nümunə:

Slayd 1: Sərginin başlığı; Hamımız bir günəşin zərrəsiyik”

2: Kitablar;

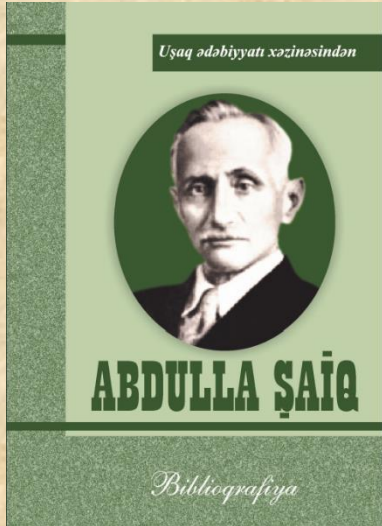
3. Dövri mətbuatda ola materiallar

4. Haqqında yazılmış şeirlər:

5. Sitatlar

Son illər kitabxanalarda onlayn layihələr və müsabiqələr təşkil edilir. Bütün bunları nəzərə alaraq uşaq və yeniyetmələrdə mütaliə mədəniyyətinin formalaşdırması, həmçinin onların intellektual səviyyələrinin yüksəldilməsi məqsədi ilə Abdulla Şaiqin yubileyi ərəfəsində həyata keçirilən layihələrdən biri də inşa müsabiqəsinin təşkilidir. İnşa müsabiqəsi ilə yanaşı metodist məktəbyaşlı uşaqlar arasında Abdulla Şaiqin qələmə aldığı uşaq ədəbiyyatının təbliği və öyrənilməsi istiqamətində maarifləndirici mövzuda rəsm, foto, əl işləri, inşa yazı, oxu müsabiqələri keçirə bilər. Müsabiqələrin keçirilməsində əsas məqsəd uşaq və gənclərin, eləcə də geniş əhali kütləsinin bu sahədə ədibin yaradıcılığı mövzusunda maarifləndirilməsini təmin etməklə yanaşı, onların uşaq ədəbiyyatına olan marağını artırmaqdır. “Ömrünün çox hissəsini xalqın maariflənməsinə həsr edən yazıçımız – Abdulla

Şaiq” adlanan inşa müsabiqələri onlayn şəkildə ümumtəhsil məktəblərinin şagirdləri arasında keçirilə bilər. Müsabiqə zamanı kitabxanaçılar təhsil müəssisələri ilə birlikdə müsabiqənin mövzunu, daha sonra isə müsabiqədə iştirak edəcək şagirdlərin sayını müəyyənləşdirməlidirlər. Müsabiqəyə bir qayda olaraq əvvəlcədən müəyyən olunmuş mövzuya uyğun inşalar təqdim oluna bilər.

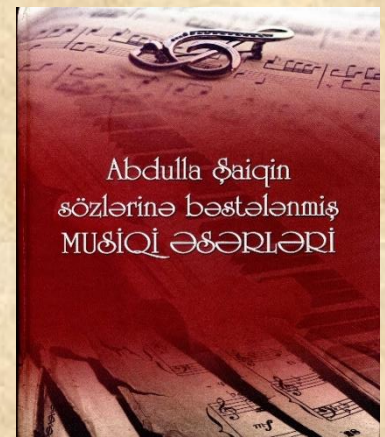
Abdulla Şaiq : Bibliografiya / Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi, F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası ; tərt.ed.: N. R. Tahirova. - Bakı : Zərdabi LTD MMC, 2016. - 448 s.
<https://clb.az/elektron/SHAIQ/index.htm>

Abdulla Şaiqi həyat və yaradıcılığına həsr edilmiş bu bibliografiyada görkəmli şairin 1906-2016-cı illərdə dərc edilmiş əsərləri və onun haqqında yazılan materiallar öz əksini tapmışdır. Göstərici ədəbiyyatşünas alim, tədqiqatçılar, kitabxanaçı –bibliograflar və geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulmuşdur. Kitab dörd hissədən

ibarətdir. I hissədə Abdulla Şaiqin əsərləri, II hissədə ədib haqqında materiallar, III hissədə yazıcının xarici dillərdə olan əsərləri və sonda köməkçi göstəricilər və əlavələr verilmişdir.

Kitab müzakirəsi

Bu tədbirin təşkili üçün metodist müzakirə edəcəyi ədəbiyyat haqqında ətraflı məlumat toplayır. Müzakirə məktəblilər, musiqi müəllimləri ilə birgə təşkil edilir. Sonda metodist iştirakçıların suallarını cavablandırır. Metodist: Bu gün biz sizinlə Abdulla Şaiqin sözlərinə bəstələnmiş musiqi əsərləri kitabını müzakirə edəcəyik. Abdulla Şaiqin yaradıcılığı qırılmaz tellərlə musiqi sənəti ilə bağlıdır. Onun yaradıcılığında bilavasitə musiqi obrazları, musiqi süjetləri var. Şaiq poeziyasının, Şaiq

şəxsiyyətinin musiqililiyi daha dərinədə, onun xalq musiqi-poetik yaradıcılığı ilə əlaqəsindədir. Şairin xalq arasında geniş yayılmış şeirləri xalq mahnıları kimi tanınmışdır. Üzeyir Hacıbəyli tərəfindən nota köçürülmüş “Şəfəq sökülərkən” mahnısının mətni Şaiqin 1913-cü ildə nəşr olunan “Dağlar sultanı” şeirinə uyğundur. Böyük sənətkar görünür “sultan” sözündən ehtiyat etdiyi üçün mahnının adını dəyişmişdir. Azərbaycan folklorunun gözəl bilicisi məşhur ədəbiyyatşünas Firudin bəy Köçərli 1912-ci ildə həmin şeiri əlyazmasında oxumuş və onu şair dostunun ən gözəl şeirlərindən biri kimi tərifləmişdir. Üzeyir Hacıbəylinin “Şəfəq sökülərkən”

mahnısının musiqi təhlili onun 20-ci əsrin əvvəllərində yaranmasına dəlalət edir. Abdulla Şaiqin uşaq şeirlərinin bir çoxu zaman keçdikcə mahnıya çevrilib, müxtəlif melodiylarla oxunmağa başlayıb, Şaiq poeziyası bir çox uşaq xalq mahnılarının mətn əsasını təşkil edib. Belə poetik nümunələr içərisində “Xoruz”, “Keçi”, “Dovşan, dovşan, a dovşan”, “Bənövşə”, “Qərənfil”, “Can gülüm” şeirlərini göstərmək olar. Abdulla Şaiq musiqiyə uyğun janr, vəzn, ritmlərdə poetik nümunələr yazmağa xüsusi həvəs göstərmiş, inqilabdan əvvəlki illərdə çoxlu əmək nəğmələri, laylalar, marşlar yazmışdır. Maraqlıdır ki, 10-a qədər şeirini şair özü mahnı, nəğmə adlandırmışdı: “Əmək nəğməsi”, “Sənət nəğməsi”. Bu şeirlərin poetik dili və vəzni musiqiyə çox yaxındır. A.Şaiqin 1910-cu ildə uşaqlar üçün qələmə aldığı (1912-ci ildə nəşr olunub) “Gözəl Bahar” pyesini hələ əlyazmasında oxuyan Firidun bəy Köçərli 1911-ci il 14 iyun tarixli məktubunda A.Şaiqə yazırdı: “Qızlara “Bahar xanım” ünvanında yazdığınız mənsumə çox xoşuma gəldi. Ondan yaxşı operetta əmələ gələr... Bu barədə Üzeyir Hacıbəyov ilə məsləhət ediniz”. A.Şaiq dostunun məsləhətilə “Gözəl Bahar” pyesi əsasında uşaq operasının librettosunu yazmışdır. Zülfüqar bəy Hacıbəyov 1946-cı ildə A.Şaiqə “Nüşabə” pyesi əsasında opera librettosu yazmağı təklif edir. Ədib librettonu yazır, lakin Z.Hacıbəyov operanın ancaq Uvertürasını və Nüşabənin bir ariasını tamamlaya bilir. Bəstəkarın bu libretto əsasında yazdığı musiqinin əlyazmaları AMEA-nın Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunda qorunur. A.Şaiqin poeziyası Azərbaycanın bir çox görkəmli bəstəkarlarının ilham qaynağı olmuşdur. Üzeyir Hacıbəyli, Səid Rüstəmov, Əşrəf Abasov, Cəhangir Cəhangirov, Nazim Əliverdibəyov, Tofiq Quliyev, Oqtay Zülfüqarov, Şəfiqə Axundova, Hökumə Nəcəfova, Ağabacı Rzayeva, Qənbər Hüseynli, Ramiz Mirişli, Rəşid Şəfəq, Oqtay Kazımi, Sevdə İbrahimova, Əziz Əkbər Əzizli, Cavanşir Quliyev, Elnarə Dadaşova, Rəhilə Həsənova, Eldar Mansurov, İlham Abdullayev, Zeynəb İsmayılzadə və b. Ədibin dram əsərləri uzun illərdir ki, teatr səhnələrində tamaşaya qoyulur və bütün bu tamaşaları bəstəkarlarımızın musiqisi əlvan çalarlara boyayıb: S.Rüstəmov - “Nüşabə”, S.Hacıbəyov - “Vətən”, Ə.Abbasov - “Fitnə”, Z.Bağırov və R.Şəfəq - “Bir saat xəlifəlik”, T.Quliyev - “Eloğlu”, R.Şəfəq - “Tülkü, tülkü tünbəki”, müasir dövrümüzdə C.Quliyev “Gözəl bahar”, E.Dadaşova “Tıq-tıq xanım” musiqili nağılı, Vaqif Gərayzadə “Danışan gəlincik” və s. 2011-ci ildə A.Şaiqin 130 illik yubileyi münasibətilə ədibin mənzil-muzeyi tərəfindən Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi ilə “Abdulla Şaiqin sözlərinə bəstələnmiş musiqi əsərləri” not kitabı nəşr edildi. R.Şəfəqin tərtib etdiyi bu nəfis not kitabında adları sadalanan bəstəkarların əsərləri, o cümlədən, Ərtoğrul Cavidin Şaiqin sözlərinə yazdığı mahnılar yer almışdı. Qeyd etmək lazımdır ki, not kitabında toplanan əsərlərin əksəriyyəti ilk dəfədir ki, nəşr edilirdi və ora daxil olan bəzi əsərlər mənzil-muzeyinin əsas fondunda qorunan müəllif yazmaları əsasında yığılmışdı. Kitabın Azərbaycan Dövlət Musiqi

Mədəniyyəti muzeyində keçirilən təntənəli təqdimat mərasimində iştirak edən musiqi xadimləri, bəstəkarlar, musiqişünaslar toplunu yüksək dəyərləndirmişlər. Abdulla Şaiqin mənzil-muzeyində ədibin tamaşa və şeirlərinə yazılmış musiqi əsərlərinin notları və bəstəkarlar tərəfindən muzeyin fonduna hədiyyə edilmiş avtoqraflı əlyazmaları sərgilənir.

Uşaq kitabxanaları Abdulla Şaiqin yubileyi ərəfəsində bağçalarla, ibtidai siniflərlə birgə onlayn şəkildə “Oxuyub, tanıyaq” başlığı altında video görüş də təşkil edə bilər. Ucadan oxunun uşaqlar üçün böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini nəzərə alaraq yubiley münasibətilə bağçalarda, ibtidai siniflərdə şairin kiçik yaş qrup oxucular üçün yazılmış şeirlərinin, hekayələrinin ucadan oxusu təşkil olunur. Çünki, ifadəli oxudan sonra adətən kitabxanaçı uşaqlarla sual-cavab keçirir və bu sual-cavab əsasında uşaqların nə dərəcədə diqqətçil olmaları, onların zehni, şeirləri qavrama qabiliyyətlərini müəyyənləşdirilir. Məktəbəqədər yaşlı və kiçikyaşlı oxucularımız üçün Abdulla Şaiqin “Keçi”, “Xoruz”, “Bənövşə”, Təmizlik“, “Ana yurdum”, “Top oyunu”, “Quzu” və s. şeirlərinin ucadan oxusunu təşkil etmək olar. Bu şeirlərin dili o qədər sadə, aydındır ki, uşaq bir dəfə oxuyan kimi yadında saxlayır. Uşaq psixologiyasına bələd olan şair bu şeirlərlə həm uşaqlara heyvanlar haqqında məlumat verir, həm də onların nitqini inkişaf etdirməyə çalışmışdır. Abdulla Şaiqin yubileyi münasibətilə uşaq kitabxanalarında aşağı sinif şagirdləri ilə virtual şeir müsabiqəsinin keçirilməsi məqsədəuyğundur. Müsabiqənin şərtləri elan şəklində kitabxananın saytına yerləşdirilir. Müsabiqə başa çatdıqdan sonra Abdulla Şaiqin qələmə aldığı şeirləri ən yaxşı səsləndirən oxucu qalib elan olunur. Şairin kiçik yaşlı uşaqların həyatından bəhs edən şeirləri bütün oxucuların, o cümlədən də, kiçik yaşlı oxucuların şəxsi kitabxanalarında sevimli kitabları arasında yer alır. Belə ki, bu şeirlər hər bir dövrün azyaşlılarının böyük rəğbətini qazanmışdır. Bu əsərlər kiçik yaşlı oxucularda maraq yaradır və onların dünyagörüşünün artmasına kömək edir. Kitabxanada Abdulla Şaiq yaradıcılığını kiçikyaşlı oxuculara tanıtmmaq üçün yubiley ərəfəsində nağıl otağında kitab güşəsi təşkil edə bilərik. Guşələr oxucular üçün maraqlı olan tədbirlərdən biridir. [Məktəbəqədər və kiçikyaşlı oxucularımız üçün Abdulla Şaiqin “Keçi”, “Xoruz”, “Bənövşə”, Təmizlik“, “Ana yurdum”, “Top oyunu”, “Quzu” və s. şeirlərinin ucadan oxusunu təşkil etmək olar. Bu şeirlərin dili o qədər sadə, aydındır ki, uşaq bir dəfə oxuyan kimi yadında saxlayır. Uşaq psixologiyasına bələd olan şair bu şeirlərlə həm uşaqlara heyvanlar haqqında ilk məlumat verir, həm də onların nitqini inkişaf etdirməyə çalışmışdır. Abdulla Şaiqin yubileyi münasibətilə

uşaq kitabxanalarında aşağı sinif şagirdləri ilə şeir müsabiqəsinin keçirilməsi məqsəduyğundur. Virtual şəkildə təşkil olunur. Müsabiqənin şərtləri elan şəklində kitabxananın saytına yerləşdirilir. Müsabiqə başa çatdıqdan sonra Abdulla Şaiqin qələmə aldığı şeirləri ən yaxşı səsləndirən oxucu qalib elan olunur.

Uşaq və dovşan

U ş a q: Dovşan, dovşan, a dovşan!

Qaçma dayan, a dovşan!

Qaçma səni sevəndən,

Can kimi istəyəndən.

D o v ş a n: Dura bilmərəm, dadaş,

Yanında var alabaş.

Xəbərdaram işindən,

Qurtarmaram dişindən

Bir quş

Bir quş səhər ertə bağçabağda,

Çör-çöp daşıyıb yuva tikirdi.

Gah şad oxuyurdu bir budaqda,

Gah da uçub ot, saman çəkirdi.

İstər quşum olsun aşıyanı,

Çör-çöp daşıyır havada hər dəm.

İşdən yorulub duran zamanı

“Cik-cik” oxuyurdu şad, xürrəm.

Kəpənək

Mənəm qanadlı çiçək,

Adım isə kəpənək.

Al-əlvan xallarım var.

Qızıl kimi parıldar.

Qanadımı açaram,

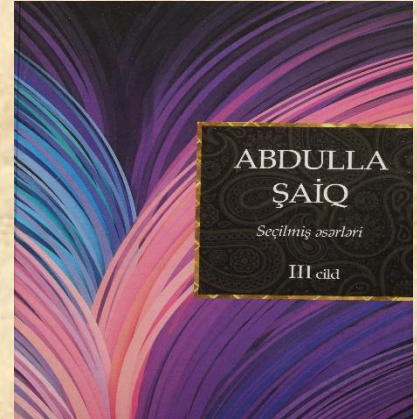
Budaq – budaq uçaram.

Yuvam, otağım ancaq
Olur yaşıl bir yarpaq,
Mənim dostumdur hər gül,
İncə telli göy sünbül.

Kitab icmal:

Şaiq A. Əsərləri : 3 cildə. - Bakı : Şərq Qərb, 2013.
- 527 s.

Kitabxanada uşaqların maarifləndirilməsi üçün keçirilən tədbirlərdən biridə kitab icmallarıdır. Ədəbi və ictimai fikir tariximizdə xüsusi yer tutan Abdulla Şaiqın yaradıcılığına həsr edilmiş üç cildədən ibarət “Seçilmiş əsərlərinin” icmalı oxucular üçün daha maraqlı olar. Metodist ilk öncə kitab haqqında oxuculara məlumat verir, yazının həyat və yaradıcılığına nəzər salınır. Abdulla Şaiqın yenidən işlənmiş ”Seçilmiş əsərləri” də ədibin uşaqlar üçün yazdığı şeirləri , poemaları, hekayələri toplanmışdır.

Kitabın üçüncü cildində “Murad”, “Şələquyruq”, “Cümənin qəzəbi”, “Oyunçu bağalar”, “Kiçik qəhrəman” hekayələri, “Tıq-qıq xanım”, “Cəfər və Bəşir”, “Şehirli üzük”, “Tapdıq dədə” mənzum hekayə və povestləri, “Tülkü və xoruz”, “Dəvə və siçan”, “Hacıleylek və sərçə” təmsilləri, “Vətən”, “Fitnə”, “Danışan kukla ” pyesləri yer almışdır.

Kitabda zəhmətdən zövq almağın şirinliyi uşaqlar üçün yazılmış “Bir quş” adlı başqa bir şeirdə də diqqətə çatdırılmışdır. Burada balaca qəhrəman özünə yuva quran bir quşun “işdən yorulub duran zaman” şad, xürrəm “Cik-cik” oxumasına böyük maraq göstərir. Şeirin təsir gücü də elə oyatdığı bu maraqdadır. Uşaqlarda zəhmətsevərlik, valideynlərin köməyinə yetişmək duyğusu A.Şaiqın “Yeni köməkçi” şeirində oğlanın tarlada xış sürən anasına könüllü, öz təşəbbüsü ilə kömək etməsinin təsviri ilə aşılır. “Layla”, “Oyan, oğlum!”, “Məktəbdə” və s. şeirlərdə isə balaca qəhrəmanlar elm oxuyub tərəqqi etməyə, layiqli vətəndaş kimi yetişməyə çağırılır. Məsələn, “Layla” şeirində Ana öz balasını ancaq yemək-içmək əsiri olmaqdan çəkindirir, böyüyüb “bir azca boy atandan” sonra oxumaq barədə düşünməyə və məktəbə getməyə səsləyir:

Böyü bir az, yeddi yaşa yetgilən,
Səhər tezdən dur, məktəbə getgilən;
Dərs oxuyub yazmağa səy etgilən;

Layla quzum, layla gözümlə, yatgilən,

Rahat olub bir azca boy atgilən.

Biz onun balaca qəhrəmanı, “Oyan, oğlum!” şeirində sanki “Layla” şeirindəki uşağı artıq məktəb yaşında görürük. Şair bu dövrdə uşağa layla deməyə yox, onu dərəcə həvəsləndirməyə, əslində laylanın məzmun və ideyasını dəyişməyə üstünlük verir:

Ağıllı oğlum, oyan!

Qiymətlidir hər zaman.

Tez ol dur, get məktəbə,

Sarı elmə, ədəbə.

Səhər ziyandır yuxu,

Məktəbə get, dərəcə oxu.

Ssenari:

Hörmətli qonaqlar, əziz müəllimlər və sevgili oxucular! Bu gün sizi Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının banilərindən biri, görkəmli şair, yazıçı və pedaqoq Abdulla Şaiqin həyat və yaradıcılığına həsr olunmuş ədəbi-bədii gecədə salamlayırıq.

1881-ci ildə Tiflis şəhərində doğulmuş və 1959-cu ildə Bakıda vəfat edən yazıçı Abdulla Şaiq uşaq ədəbiyyatına böyük töhfələr vermişdir. O, Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrindən biri olub xüsusilə uşaq ədəbiyyatının banilərindən sayılır, eyni zamanda şair, yazıçı, dramaturq, pedaqoq və tərcüməçi kimi tanınır. Onun uşaqlar üçün yazdığı şeir və hekayələri sadə dil, tərbiyəvi fikir və vətənpərvərlik ruhu ilə seçilir. Tanınmış əsərlərindən olan “Tıq-tıq xanım”, “Yaxşı arxa”, “Keçi”, “Uşaq və dovşan” və s. dram əsərlərində maarifçilik ideyaları ön plana çəkilir. Bakıda adına ev-muzeyi fəaliyyət göstərən şairin adı məktəblərə, küçələrə və mədəniyyət ocaqlarında verilib.

Abdulla Şaiq elə bir sənətkardır ki, onun qələmə aldığı əsərlər nəsilləri tərbiyə etmiş, uşaqlara doğruluq, vətənpərvərlik və insanlıq aşılamışdır.

Abdulla Şaiq 1881-ci ildə Tiflisdə anadan olmuşdur. O, ömrünü maarifçiliyə, müəllimliyə və ədəbiyyata həsr etmişdir. Şaiq uşaqlar üçün yazdığı şeir, nəğmə və hekayələrlə Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının inkişafında mühüm rol oynamışdır. Onun “Tıq-tıq xanım”, “Xoruz”, “Keçi”, “Uşaq və dovşan” kimi əsərləri bu gün də sevə-sevə oxunur. Biz bu şeirlərdə həqiqəti, gözəlliyi, sədaqəti, səmimiyyəti öyrənmişik. Təzəcə dil açan körpədən tutmuş ahıla qədər hamının dilinin əzbəri olub bu şeirlər. Min bir şövqünən, zövqünən, həvəslə ifa edilib:

Səhnəyə şeirləri ifa etmək üçün oxucular gəlir

Oxucu:

Ala-bula boz keçi,
Ay qoşa buynuz keçi.
Yalqız gəzmə, dolanma,
Dağa, daşa dırmanma.
Bir qurd çıxsa qarşına,
Sən nə edərsən ona?
Çoban açınca gözü
Qalar iki buynuzun –

şeirini deməkdən yorulmur, bezmir. Bu şeirlər sadəliyi ilə yanaşı, dərin tərbiyəvi məna daşıyır və uşaqların dünyagörüşünün formalaşmasına xidmət edir. Abdulla Şaiqin illər öncə əlifba kitabımızdan oxuyub öyrəndiyimiz bu şeirlər hər zaman bizimlədir. Onun şeirlərindəki sadəlik, təvəzül bəzən bahar havası kimi qəlbimizə dolur. Bu şeirlər bir məktəbdir. Xüsusilə uşaqlar üçün müəllifin yazdığı şeirlərdə ahəngdarlıq, misralar arasında ritm, yığcamlıq şeirə elə bir möhür vurub ki, şeir heç vaxt unudulmur, yaddaşımızın səhifələrindən birinə çevrilir.

Kiçik yaşlı uşaqlar üçün səhnəcik:

Səhnə qurulur səhnədə kitab rəfi, rəngli kitablar, günəş və çiçək rəsmləri yerləşdirilir, Abdulla Şaiqin portreti vurulur. Aparıcılar səhnəyə gəlir

Əziz uşaqlar! Abdulla Şaiq kimdir bilirsiniz? XX əsr Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi müəllim, şair, tərcüməçi. O, 60 illik yaradıcılığı ərzində yaratdığı əsərləri ilə ədəbiyyatımızı zənginləşdirmiş, maarif və mədəniyyətin inkişafına böyük töhfələr vermişdir. Abdulla Şaiqin nağılları uşaqlara həm əyləncə, həm də həyat dərsi verir. Bu əsərlər vasitəsilə xeyir və şər anlayışları aydın şəkildə onlara təqdim olunur. Əziz uşaqlar gəlin sizin üçün gözəl və maraqlı əsərlər yaradan Abdulla Şaiqlə bağlı bir səhnəciyə tamaşa edək. Səhnəyə iştirakçılar gəlir:

(Şən musiqi səslənir. Uşaqlar səhnəyə çıxır.)

Uşaqlar üçün Abdulla Şaiqin obrazı.

Uşaq 1

Uşaq 2

Uşaq 3

Nağıl qəhrəmanı olaraq tülkü, quzu və ya dovşan – hər hansı biri.

Aparıcı: Əziz balaca dostlar! Bu gün biz sizi çox mehriban, uşaqları sevən bir yazıçı ilə tanış edəcəyik. O, uşaqlar üçün gözəl nağıllar, şeirlər yazıb. Gəlin görək, bu kimdir?

Uşaqlar birlikdə: Kimdir o?

Aparıcı: Bu, Abdulla Şaiqdir!

(Alqış səsi)

Abdulla Şaiq səhnəyə daxil olur

Abdulla Şaiq: Salam, əziz balaca dostlarım! Mən sizi çox sevirəm. Sizin üçün nağıllar, şeirlər yazmışam. Siz kitabı sevirsinizmi?

Uşaqlar: Bəliiii!

Uşaq 1: Abdulla əmi, biz nağılları çox sevirik!

Abdulla Şaiq: Onda gəlin, biz nağıl dünyasına səyahət edək.

(Nağıl musiqisi səslənir, nağıl qəhrəmanı səhnəyə çıxır.)

Nağıl qəhrəmanı dovşan: Mən mehriban dovşanam. Mən hamı ilə dost olmaq istəyirəm.

Uşaq: Dostluq çox gözəldir! ...

Abdulla Şaiq: Bəli, balalarım. Mənim nağıllarım bizə dostluğu, dürüstlüyü və yaxşılığı öyrədir.

Uşaq: Abdulla müəllim, biz necə uşaq olmalıyıq?

Abdulla Şaiq: Böyüklərə hörmət etməlisiniz, kitab oxumalısınız, dostlarınızı sevməlisiniz, həmişə doğru danışmalısınız.

Oxucu qısa şeir deyir – (uyğun şeir seçilir)

Bənövşəyəm, Bənövşə

Düşmüşəm dilə-dişə;

Qızlar, oğlanlar mənə

Dərib taxarlar döşə.

Bahar oldu açaram,

Qar, borandan qaçaram;

Başqa güllər açanda,

Mən quş olub uçaram

Qurudar məni ayaz,
Yaşayaram bircə yaz.
Rəngim, ətrim gözəldir,
Əl vurmayın, ömrüm az.

II oxucu: Kitab mənim dostumdur,

Bilik verir hər zaman.

Abdulla Şaiq deyirdi:

Oxu, öyrən, ol insan!

Aparıcı: Əziz uşaqlar, Bu gün biz görkəmli şairimiz Abdulla Şaiqin nağıl dünyası ilə tanış olduq.

Hamı birlikdə: Təşəkkür edirik, Abdulla Şaiq!

(Alqışlar, şən musiqi)

İfadəli Oxu:

Kitabxanada keçirilən məqsədəuyğun tədbirlərdən biridə “İfadəli oxu” dur. Kitabxanada ifadəli oxu tədbiri oxucularda bədii ədəbiyyata maraq oyatmaq, düzgün və səlis oxu bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədi daşıyır. Belə tədbirlər oxucularda kitab sevgisi aşılamaq, bədii mətnlərin məzmununu və ideyasını daha dərinlən çatdırmaq, nitq mədəniyyətini və estetik zövqü formalaşdırmaq məqsədi daşıyır. Bu cür oxular kitabxana mühitinin sakitliyi və estetik ab-havası fonunda mətnin təsir gücünü daha da artırır, oxucuları mütaliyəyə həvəsləndirməklə yanaşı müəlliflə tanış edir. Abdulla Şaiqin şeir və hekayələrinin ifadəli oxusu zamanı mətnin sadə, lakin dərin mənalı dili xüsusi diqqət tələb edir. Onun əsərlərində uşaq dünyasına yaxınlıq, səmimiyyət və tərbiyəvi ruh əsas yer tutduğundan oxu zamanı emosional ahəng qorunmalı, oxunan hər misra və cümlənin mənası şagirdlərə hiss edilməlidir.

“Tülkü Həccə gedir”, “Tıq-tıq xanım”, “Bağça”, “İki Qəhrəman” və b. şeir və hekayələrini təqdim edə bilərik. “Tülkü Həccə gedir” nağılında obrazlar aydın olduğu üçün ifadəli oxuda Tülkünün hiyləgərliyi, səs tonu və intonasiya ilə yaxşı verilir. Nağıl 7–10 yaş qrupu üçün nəzərdə tutulmuşdur. Abdulla Şaiqin qələmə aldığı əsərlər oxucular tərəfindən çox sevilir, dinləyiciləri cəlb edir. İfadəli oxu zamanı mətn kitabxanaçı, şagird və ya oxucular tərəfindən növbəli şəkildə intonasiya, vurğu və pauzalara riayət olunmaqla oxunur. Sonda nağıl bitdikdən sonra oxucularla birgə qəhrəmanlar haqqında fikir mübadiləsi aparılır. Yekunda fəal oxucular təşəkkürnamə və ya kitablarla mükafatlandırılır.

Xüsusilə kitabxanada Abdulla Şaiq kimi uşaq ədəbiyyatının klassiklərinin əsərlərinin ifadəli oxusu uşaqlarda mənəvi dəyərlərin formalaşmasına və milli ədəbiyyata bağlılığın artmasına mühüm töhfə verir.

F.Köçərli adına Respublika Şaq Kitabxanasının saytında aşağıdakı linkdən istifadə edib, Elektron kitablar bölməsindən istifadə etməklə Şaiq Abdulla ilə şairin qələmə aldığı dəyərli əsərlərə daxil oluruq.

<https://clb.az/elektron/SHAIQ/index.html>

Xalq ədəbiyyatını toplayıb araşdıran A. Şaiq bu nümunələr əsasında “Tıq-tıq xanım”, “Tülkü həccə gedir”, “Yaxşı arxa” kimi mənzum nağıllarını yazıb. Onun “Ədhəm”, “Tapdıq dədə”, “Qoçpolad” kimi poemalarında milli folklorun təsiri görünür. Şaiq həm də 1910-cu ildə yazdığı “Gözəl bahar” pyesi ilə milli uşaq teatrının özülünü qoyub. Şairin “Hüriyyət pərisi”nə, “Niyə uçdu”, “Bir quş”, “XX əsrə xitab”, “Şikayətlərim”, “Zamanın inqilabçılarına” kimi şeirləri inqilab ruhlu şeirləri sayılır. Nəsr yaradıcılığına 1905-ci ildə romantik “İki müztərib və ya əzab və vicdan” yarımçıq romanı ilə başlayan ədib “Məktub yetişmədi”, “Köç”, “Daşqın”, “İntiharmı, yaşamaqımı”, “Göbələk”, “İblisin huzurunda”, “Dursun”, “Əsrimizin qəhrəmanları” kimi bir çox hekayə, povest və romanlar yazıb. “Köç” və “Məktub yetişmədi” hekayələri və “Əsrimizin qəhrəmanları” romanı ilk milli nəsr nümunələri kimi dəyərləndirilir. “Həpimiz bir günəşin zərrəsiyiz” əsəri şairin o dövrdəki dünyagörüşünü, şəhər qüvvələrin xalqlar arasında nifaq salmasını, savaş törətdiyini, bəşərin sabahını, insanların taleyini göstərən romantik şeirlərindəndir. A.Şaiq müstəqil Azərbaycan ideyasında Məhəmməd Əmin Rəsulzadə, Ə. Ağaoğlu, Ə. Topçubaşov, Ə. Hüseynzadə, Y. Nəsimbəyli kimi öndər ziyalılarla həmfikir olub. O,

1918-ci il mayın 28-də yaranan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətini sevinclə qarşılayıb. Məhəmməd Əmin Rəsulzadə bu dövrdə “milli istiqlalın sevincini ilk duyanlar” sırasında A.Şaiqın da adını çəkib. Rəsmi dövlət qəzeti olan “Azərbaycan”ın səhifələrində məktəblər və milliləşdirmə məsələsi haqqında ilk çıxış edən, onu təbliğ edən və həyata keçirənlərdən biri də A. Şaiq idi. O, 1919-cu ildə Bakı Dövlət Universitetinin yaranması ilə bağlı “Tələbə həyatı” pyesini yazıb, yarımçıq “Əsrimizin qəhrəmanları” romanını tamamlayıb. Bu əsərlərdə müəllif vətən, millət, müstəqillik arzularını dilə gətirib, milli dövlətçiliyimiz üçün yeni milli kadrlar hazırlanması məsələsini önə çəkib. Onun bu illərdə qələmə aldığı “Yeni ay doğarkən”, “Türk ədəmi mərkəziyyət Müsavata ithaf”, “Arazdan Turana” kimi şeirləri ədəbi mühitdə dəyərləndirilən poeziya nümunələrindəndir. Onun “Vətənin yanıq səsi” şerində ulu oğuzların hünəri, Altay türkləri, Elxan və Altun ordusu nümunə göstərilir.

Abdulla Şaiqın qələmə aldığı uşaqlar üçün yazdığı digər əsərləri, nümunələr də balaca oxucular tərəfindən maraqla qarşılanmış, pedaqoji və elmi ictimaiyyət tərəfindən yüksək qiymətləndirilmiş, onların bəzilərinin motivləri əsasında uşaqlar üçün cizgi filmləri çəkilmişdir. Kitabxanada ədibin yubileyi ilə əlaqədar cizgi filmləri həftəsinin təşkili uşaqların Abdulla Şaiqın qələmə aldığı əsərləri daha yaxından tanımağa imkan verir. Abdulla Şaiqın qələmə aldığı uşaqlar üçün yazdığı digər

əsərlərlə yanaşı, bu bədii nümunələr də balaca oxucular tərəfindən maraqla qarşılanmış, pedaqoji və elmi ictimaiyyət tərəfindən yüksək qiymətləndirilmiş, onların bəzilərinin motivləri əsasında uşaqlar üçün cizgi filmləri çəkilmişdir. Kitabxanada ədibin yubileyi ilə əlaqədar cizgi filmləri həftəsinin təşkili uşaqların Abdulla Şaiqın qələmə aldığı əsərləri daha yaxından tanımağa imkan verir. Həmin əsərlərə çəkilmiş cizgi filmləri əsasında cizgi filmlərinə baxış təşkil edə bilərik.

Cizgi filminə baxış

https://az.wikipedia.org/wiki/Abdulla_%C5%9Eaiq#/media/Fayl:P%C4%B1sp%C4%B1sa_xan%C4%B1m.jpg

XX əsr Azərbaycan mədəniyyəti tarixində möhtəşəm bir yer tutan Abdulla Şaiq Azərbaycan ədəbiyyatı tarixində tərcüməçi kimi də məşhurdur. Bağdadda, İstanbulda ziyalı Yusif Ziyadan dərs aldığı dövrdə İ.V. Kırılovun “Sazəndələr” təmsilini ardınca şairin “Qurd və pişik”, “İki öküz”, “Meymun və gözlük”, Qarğa və

pendir” təmsillərini rus dilindən fars dilinə çevirir. Təmsillərini bəyənən Yusif Ziya balaca Abdullaya onları ana dilində yazmağı tövsiyə edir.

Sonralar Abdulla Şaiq təmsil janrına tez-tez müraciət edir. Ədibin aşağı siniflər üçün tərtib etdiyi dərsliklərdə özünün yazdığı, həmçinin Avropa ədəbiyyatından tərcümə etdiyi təmsillər yer alırdı. O, alleqoriyalar, rəmzlər vasitəsi ilə insana məxsus hər hansı xüsusiyyətlərin heyvanlar və ya əşyalar üzərinə köçürərək mətnaltı mənanı uşaqların qavrama səviyyəsinə uyğunlaşdırır və onların əsərdən doğru nəticə çıxarmasını asanlaşdırırdı. Bununla da yazıçı balacaları ibrətamiz bir həyat hadisələri ilə tərbiyələndirir, həm də əşyalarla bitki və heyvanat aləmi ilə tanış edirdi. Abdulla Şaiq peşəkar pedaqoq-psixoloq kimi məhz bu nəzər-nöqtəsindən yanaşır, azyaşlıların ruhunu oxşayan obrazlı, canlı, ritmik, rəngarəng bədii nümunələr yaradırdı. Şair epik növün daha geniş imkanlarından istifadə edərək böyük yaşlı uşaqlar üçün də əsərlər yazmağa başlayır. “Oyunçu bağalar”, “Kələkbaz Albert”, “Köç”, “Məktub yetişmədi”, “Xasay”, “Əsrimizin qəhrəmanları” kimi nəsr əsərləri həyat hadisələrinə daha şüurlu yanaşa bilən, onlardan nəticə çıxarmaq qabiliyyəti formalaşan yeniyetmələr, gənclər üçün nəzərdə tutulmuşdur. Məktub yetişmədi hekayəsini Abdulla Şaiq 1908-ci ildə yazmışdır.

Kitab sərgisi:

Firidun bəy Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasında “Abdulla Şaiq –145 ”, “Uşaq dünyasının böyük yazıçısı” adlı kitab sərgisinin keçirilməsi məqsədə uyğun sayılır. Əyani təbliğat formalarından olan kitab sərgiləri kitabxanalarda əsas təbliğat formalarından biri sayılıb oxucuların müəlliməyə cəlb edilməsində mühüm rol oynayır.

Abdulla Şaiqin həyatı və yaradıcılığına dair materiallar

- kitablar
- fotolar
- onun haqqında yazılmış məqalələr
- onun əsərləri və ədəbi irsi ilə bağlı digər məlumatlar yerləşdirilir

Sərgini onlayn şəkildə kitabxananın rəsmi saytında facebook, intstaqram və digər sosial şəbəkələrində izləyə bilərik.

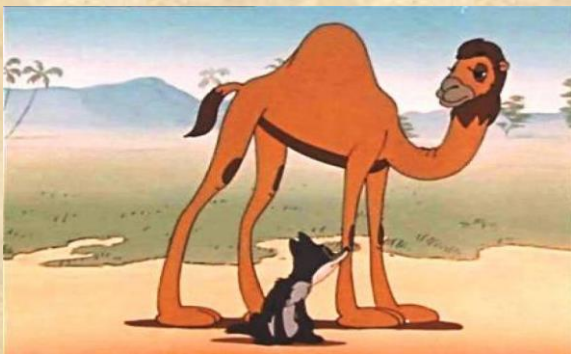
Əyani sərginin açılışını etdikdən sonra iştirakçıları sərgi ilə tanış olmağa dəvət edirik. Sərgi ətrafında kitabxanaçı şairin həyat və yaradıcılığı haqqında məlumat verir:

Sizi Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, uşaq ədəbiyyatımızın banilərindən biri olan Abdulla Şaiqin həyat və yaradıcılığına həsr olunmuş kitab sərgisinin açılışında səmimi-qəlbdən salamlayırıq.

Abdulla Şaiq öz zəngin yaradıcılığı ilə uşaqların saf dünyasına nur saçmış, onları xeyirxahlığa, mərhəmətə, vətənə və ana dilinə sevgi ruhunda tərbiyə etmiş böyük maarifçi sənətkardır. Onun qələmə aldığı əsərlər təkcə bədii dəyərinə görə deyil, həm də daşdığı dərin tərbiyəvi məzmunu ilə bu gün də aktuallığını qoruyur. Bu gün açılışını etdiyimiz sərgidə Abdulla Şaiqin müxtəlif illərdə nəşr olunmuş əsərləri, uşaq ədəbiyyatına verdiyi töhfələri əks etdirən kitablar, eləcə də onun haqqında yazılmış tədqiqat və metodik vəsaitlər nümayiş olunur. Sərginin əsas məqsədi oxuculara bu böyük sənətkarın irsini daha yaxından tanıtmaq, xüsusilə gənc nəsildə mütaliəyə maraq və milli ədəbiyyatımıza sevgi formalaşdırmaqdır. İnanırıq ki, bu sərgi Abdulla Şaiqin zəngin yaradıcılığını bir daha xatırlamağa, onun ədəbi irsindən bəhrələnməyə və kitablarla daha sıx dostluq qurmağa imkan yaradacaq.

Rəsm müsabiqəsi: Abdulla Şaiq şeirləri uşaqların gözü ilə.

Kitabxanada uşaqlarda bədii-estetik zövqün formalaşdırılması, Abdulla Şaiqin yaradıcılığının tanınması şeir və təsviri sənət arasında əlaqənin gücləndirilməsi üçün “*Abdulla Şaiq uşaqların gözü ilə*” adlı rəsm müsabiqələrinin təşkili məqsədəuyğundur. Rəsm müsabiqəsinin keçirilməsi haqqında ilk öncə elan hazırlanır. Elan məktəblərə liseylərə kitabxanalara paylanır. Həmçinin kitabxananın sosial şəbəkələrində müsabiqənin keçiriləcəyi yer, vaxt açıqlanır. Müsabiqənin keçirilməsində məqsəd uşaqlarda bədii-estetik zövqün formalaşdırılması, Abdulla Şaiqin yaradıcılığının tanınması, Şeir və təsviri sənət arasında əlaqənin gücləndirilməsidir. Rəsmləri kiçikyaşlı uşaqlar üçün “Tıq-tıq xanım”, “Keçi”, “Uşaq və dovşan”, “Xoruz”, “Ana”, “Vətən”

mövzulu şeirlər əsasında hazırlamaq olar. Rəsmlər A3 və ya A4 vərəqində, sulu boya, karandaş, pastel, flomaster ilə çəkilir. Rəsm arxasında ad, soyad, yaş, şeirin adı qeyd edilir. Müsabiqə bitdikdən sonra iştirakçılar seçilərək mükafatlandırılır. Qiymətləndirmədə rəsmlərin şeirin

məzmununa uyğunluğu əsas götürülür. Bundan başqa müsabiqəni “*Abdulla Şaiq şeirləri rənglərdə*” adı ilə təqdim edə bilərik. Abdulla Şaiq yaradıcılığında təmsillərin xüsusi yeri vardır. Kitabxanalarda bu təmsillər əsasında rəsm müsabiqəsi təşkil etmək məqsədəuyğundur. Bunun üçün uşaq kitabxanaları 8-16 yaş arası uşaqların “Uşaq ədəbiyyatımızın banisi Abdulla Şaiq qələmində təmsillər” adlı virtual rəsm sərgisini təqdim edə bilərlər. Rəsm müsabiqəsi onlayn şəkildə ümumtəhsil məktəblərinin şagirdləri arasında keçirilə bilər. Müsabiqə zamanı kitabxanaçılar təhsil müəssisələri ilə birlikdə müsabiqənin mövzusunu, daha sonra isə müsabiqədə iştirak edəcək şagirdlərin sayını müəyyənləşdirməlidirlər.

Müsabiqəyə bir qayda olaraq əvvəlcədən müəyyən olunmuş təmsilə uyğun rəsmlər təqdim oluna bilər. Metodist müsabiqədən əvvəl Abdulla Şaiqin təmsilləri haqqında müsabiqə iştirakçılarına məlumat verir:

Dəvə otlaya-otlaya,
Kənddən bir az uzaqlaşdı.
Yetişdi bir daşqın çaya,
Sudan içib, çayı aşdı.
Dizin büküb çökdü yerə,
Ürəyində yoxdu qorxu.
Xumarlandı birdən-birə
Gözlərinə girdi yuxu.

Tülkü çıxdı yuvasından,
Göruncə yatmış dəvəni.
Ürəyində dedi: “Ay can!
Bəxtim ac qoymayır məni.

Zorba dəvə ayağıyla
Gəlmiş yuvanın ağzına.
Onu keçirməkçün ələ,
Quyruğunu quyruğuna

Kəndir kimi bağlayaram,
Çəkib yuvama dəvəni,
Ürəyini dağlayaram;
Bir ay doyurar o məni”.

Bunu deyib, tez yan aldı,
Dediyinə əməl etdi.
Qüvvətini işə saldı,
Quyruğunu ha tərپətdi,

Dəvə etmədi hərəkət,
Tərpənmədi heç yerindən.
Tülkü işlədirkən qüvvət
Zorba dəvə gördü birdən

Tərpədirlər quyruğunu;

Hövl ilə qalxdı ayağa;
Bu iş qorxutmuşdu onu,
Üz qoydu kəndə qaçmağa...

Tülkü havada sallanmış...
Qurtarmaqçün öz canını:
Gah buduna batırır diş,
Gah keçirir dırnağını.

Dəvə aldıqca hər yara,
Qaçır daha sürət ilə.
Tülkü ağa düşüb dara,
Hey vurnuxur qüvvət ilə.

Kəndə çatınca tülkünü
İtlər görüb, hov-hov saldı.
Dağıtdılar boz kürkünü,
Hərəsi bir dişlək çaldı.

Metodist: Tez-tez təmsil janrına müraciət etmiş Abdulla Şaiqin aşağı siniflər üçün tərtib etdiyi dərsliklərdə özünün yazdığı, həmçinin Avropa ədəbiyyatından tərcümə etdiyi təmsillər yer alırdı. O, alleqoriyalar, rəmzlər vasitəsilə insana məxsus hər hansı xüsusiyyətin heyvanlar və ya əşyalar üzərinə köçürərək mətnaltı mənanı uşaqların qavrama səviyyəsinə uyğunlaşdırır və onların əsərdən doğru nəticə çıxarmasını asanlaşdırırdı. A.Şaiq folklordan və klassik ədəbiyyatdan götürdüyü mövzular əsasında uşaqlar üçün *“Tıq-tıq xanım”*, *“Yaxşı arxa”*, *“Eşşək üstündə səyahət”*, *“Ovçu Məstan”*, *“Sehrli üzük”*, *“Nüşabə”*, *“Sultan Səncər və Qarı”* mənzum nağıllarını, *“Tülkü və Xoruz”*, *“Dəvə və Siçan”*, *“Arı və Eşşək”*, *“Tülkü və Dəvə”*, *“Dəvə, Tülkü və Qurd”* və s. təmsillərini qələmə almışdır. *“Tülkü və Aslan”*, *“Tülkü və Qurd”*, *“Aslan, Qurd və Tülkü”* və s. təmsillər də yazmışdır. Həmin təmsillərdə düşüncəsizliyin və lövğalığın acınacaqlı nəticəsi, zalımlıq və tamahkarlıq kimi qüsurlar tənqid olunub, ibrətamiz, əxlaqi nəticələr çıxarılır. *“Tıq-tıq xanım”*, *“Tülkü Həccə gedir”*, *“Yaxşı arxa”* mənzum nağıllarında, *“Şələquyruq”* adlı mənzum hekayəsində folklordan bəhrələnmə yolu ilə balaca oxucularına maraqlı əhvalatlardan bəhs edir. Həmin təmsillərdə düşüncəsizliyin və lövğalığın acınacaqlı nəticəsi, zalımlıq və tamahkarlıq kimi qüsurlar tənqid olunub, ibrətamiz, əxlaqi nəticələr çıxarılır. Bu zaman onlarda özündən razılıq, hiyləgərlik və riyakarlıq, tamahkarlıq və ziyankarlıq kimi zərərli vərdislərdən uzaq olub, ağıllı, sadə və səmimi, dostluqda həmrəy və sədaqətli olmaq kimi əxlaqi sifətlər aşılamağa çalışır. Abdulla Şaiq gənc nəslin milli ruhda tərbiyələndirilməsi, uşaqların əsl

vətəndaş kimi yetişdirilməsi üçün zamanın fürsət verdiyi bütün imkanlardan bacarıqla istifadə etmişdir.

Abdulla Şaiq musiqiləri: Abdulla Şaiqin sözlərinə bəstələnmiş musiqilər

Azərbaycan incəsənəti tarixində söz və saz, poeziya və musiqi həmişə yanaşı birgə yaranmış, inkişaf etmiş irəliləmişdir. O zamanlar Xəqani, Nizami, Füzuli, Vaqif kimi şairlərin qəzəlləri muğamlar üstündə yayılaraq ifa edilirdi. Not olmadığı üçün bu muğamlar, nəğmələr yazılmırdı. Yalnız müğənnidən müğənniyə, xanəndədən – xanəndəyə keçərək yaşayırdı. Bu şairlər arasında bəstəkarlara ən çox ilham verən sənətkarlardan biri də maarifçi, qocaman müəllim və şair Abdulla Şaiqdir. Azərbaycan ədəbiyyatını dahada zənginləşdirmiş bu şeirlər bəstəkarların musiqilərinin bəzəyi olmuşdur. Bu əsərlər xalq arasında daha da sevilmişdir. Bu münasibətlə kitabxanada balalarımızın sevimlisi yubilyar Abdulla Şaiqin sözlərinə bəstələnmiş musiqilərdən ibarət tədbir hazırlaya bilərik. Tədbirin keçirilməsində məqsəd Abdulla Şaiqin yaradıcılığını musiqi vasitəsilə təbliğ etmək həmçinin uşaqlarda və gənclərdə poeziya və musiqiyə maraq oyatmaq, milli ədəbi-musiqi irsimizi yaşatmaqdan ibarətdir. Tədbir keçiriləcək zal bəzədilir. Fonda qısa musiqi səslənir. İştirakçıları kitabxanaçı salamlayır:

Kitabxançı: Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının banilərindən biri, şair, dramaturq və maarifçi Abdulla Şaiqin poetik irsi bu gündə musiqinin dili ilə səslənir. Biz bura ona görə yığılmışıq ki, hələdə sevilərək dinlənən bu musiqi irsini yaşadaq. Bəstəkarların diqqətini cəlb edib, onları ən çox maraqlandıran klassik xüsusi ilə Nizami, Füzuli, Vaqif və s. şairlərlə bərabər müasir şairlərimizin də əsərlərinə musiqi yazılır, konsertlər təşkil edilirdi. Bu şairlər arasında bəstəkarlara ən çox ilham verənlərdən biri də, məşhur maarifçi, qocaman müəllim və şair Abdulla Şaiq olmuşdur. Yaradıcılığında böyük müvəffəqiyyətlər qazanan bu qocaman şair çox keçmir ki, bəstəkarların da diqqətini cəlb edir. Uşaqlara Abdulla Şaiqin yaradıcılığını mahnılar və səhnəciklər vasitəsilə sevdirmək, onlarda milli ədəbiyyata maraq oyatmaq məqsədi ilə kitabxanada Abdulla Şaiqin şeirlərinə yazılmış mahnılardan ibarət tədbir təşkil edə bilərik.

Bildiyimiz kimi Abdulla Şaiq həm də roman, hekayə, povest müəllifi kimi də tanınır. O “Məktub yetişmədi”, “Köç”, “Daşqın”, “Pirin kəraməti”, “İblisin hüsurunda”, “Özü bilsin mənə nə”, “Baş üstə” kimi hekayələrin, “Xasay” povestinin, “Əsrimizin qəhrəmanları”, “Dursun”, “Araz”, “İki müztərib yaxud əzab və vicdan” romanlarının müəllifidir. Abdulla Şaiq dramaturgiya janrında da qələmini sınıamış, yazdığı mənzum pyeslər Kukla, Gənc Tamaşaçılar teatrında müvəffəqiyyətlə səhnəyə qoyulmuşdur. O, uşaqlar üçün yazdığı səhnə əsərlərində nağıl süjetlərindən bacarıqla istifadə etmişdir. Belə ki, balaca oxucularımızın ən çox sevdiyi “Yaxşı

arxa”, “Tıq-tıq xanım”, “Tülkü və xoruz” kitabları 100 ildən çoxdur ki, uşaqlar tərəfindən sevilir. Bu kitablarla uşaqları tanış edə bilərik.

Metodist: Uşaqlar, bu gün Abdulla Şaiqin sizlərə yazdığı kitablar sizinlə görüşə gəlib. Gəlin onlarla sizi tanış edim. Kitablara oxucuları ekranda slayd kimi və yaxud əyani şəkildə tanış edirik və ətraflı məlumat veririk. A.Şaiq folklor və klassik yazılı ədəbiyyatımızın motivləri əsasında uşaqlar üçün “Gözəl bahar”, “Çoban”, “İntiqamçı xoruz”, “Danışan kukla”, “İldırım”, “El oğlu”, “Vətən”, “Fitnə”, “Nüşabə”, “Şah Abbas”, “Qaraca qız”, “Tapdıq Dədə” və s. pyeslərini qələmə almışdır. Bu pyeslərlə uşaqları tanış etmək üçün onları teatrlara ekskursiyaya apara bilərik.

Kitabxanada Vətən pyesinin səhnəciyini hazırlaya bilərik. “Vətən” pyesi (və ya Vətən nəğməsi) 1942-ci ildə, İkinci Dünya Müharibəsi dövründə yazılmış vətənpərvərlik ruhlu əsərdir. Pyesdə doğma torpağı düşməndən qorumaq, vətən sevgisi və milli birlik mövzuları ön plana çəkilir. Əsər xalqı düşməne qarşı mübarizəyə çağırır. Vətənin müdafiəsi və düşməne qarşı mübarizə. Yüksək vətənpərvərlik, mərdlik və fədakarlıq. Xalqın ruhunu yüksəltmək və birlik nümayiş etdirmək pyesin əsasını təşkil edir. Bu pyes Abdulla Şaiqin yaradıcılığında vətənpərvərlik mövzusunun ən parlaq nümunələrindən biri hesab olunur. Abdulla Şaiqin uşaqlar və yeniyetmələr üçün vətənpərvərlik, maarifləndirici tərzdə yazdığı “Vətən” pyesi əsasında səhnəcik hazırlaya bilərik.

I səhnə *(Səhnədə Azərbaycan bayrağı, sakit musiqi səslənir)*

Aparıcı: Bu gün biz böyük maarifçi yazıçı Abdulla Şaiqin “Vətən” pyesi əsasında hazırlanmış səhnəcik təqdim edirik.

II səhnə (pyesdən ideya və üsluba uyğun parça)

(Şagirdlər səhnədədir)

Şagird 1: “Vətən – insanın ana qucağıdır. Onu sevmək hər bir övladın borcudur.”

Vətən – bizim doğma torpağımızdır.

O, ana kimi bizi qoruyur, böyüdür və gələcəyə aparır.

II səhnə *(Müəllim və şagirdlər səhnəyə daxil olur)*

Müəllim: Uşaqlar, Vətən nədir?

Şagird 1: Vətən mənim doğulduğum evdir.

Şagird 2: Vətən anamızın dili, bayrağımızdır.

Müəllim: Bəli, Vətən onu sevən və qoruyanlarındır.

III səhnə (Vətən obrazı səhnəyə daxil olur)

Vətən: Məni sevin, qoruyun, öyrənin. Elmlə, vətənpərvər olun!

Şagirdlər (birlikdə): Biz səni sevəcəyik, Vətən!

IV səhnə – Final

(Uşaqlar xorla və ya birlikdə)

Hamı: Vətən bizim qürurumuzdur, Vətən bizim gələcəyimizdir!

(*Musiqi yüksəlir, səhnə bağlanır*)

Ədəbiyyat siyahısı

Kitablarda

Abdulla Şaiq: Biblioqrafiya / Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası. - Bakı : Zərdabi LTD MMC, 2016. - 448 s.

Abdulla Şaiqin mənzil muzeyi / Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi ; tərt. ed. Ü. Talıbzadə; elmi red. A. Ələkbərov. - Bakı : Aspoliqraf, 2010. - 31 s.

Abdulla Şaiqin mənzil muzeyi : 1991-2011 / Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi. - Bakı : Aspoliqraf, 2011. - 160 s.

Dərsə gedən bir uşaq : Şeirlər. - Bakı : Altun Kitab, 2009; 2013. - 12 s

Əgər Şaiq olmasaydı : Məqalələr, məruzələr, xatirələr / Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi . - Bakı : Təhsil, 2012. - 248 s.

Əsədli M. Abdulla Şaiq və teatr : 1910-1958 li . - Bakı : Nurlan, 2003. - 154 s.

Məmmədova Ş. Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı antologiyası : 3 cildə I cild : Folklor və klassik uşaq poeziyası. - Bakı : ADPU, 2018. - 295 s.

Mir C. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı : Ali məktəblər üçün dərslik. - Yenidən işlənmiş 4-cü nəşr. - Bakı : Elm və Təhsil, 2018. - 560 s.

Şaiq A. “Ay pipiyi qan xoruz : Poeziya. - Bakı : Turan Nəşrlər Evi, 2002. - 14 s.

Şaiq A. Arazdan Turana : Poeziya ; Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutu. - Bakı : Nurlan, 2004. - 264 s.

Şaiq A. Bağça. - Bakı : Altun Kitab, 2013. - 10 s.

Şaiq A. İki qəhrəman : Hekayələr. - Bakı : Araz, 2003. - 16 s.

Şaiq A. Kiçik qəhrəman : Hekayələr və təmsillər . - Bakı : “TEAS PRESS” Nəşriyyat evi. “Üç alma uşaq ədəbiyyatı”, 2018. - 227 s.

- Şaiq A. Seçilmiş əsərləri : 5 kitabda - Avrasiya Press” nəşriyyatının 2005-ci il nəşri əsasında. - Bakı : Azərbaycan Gözdən Əlillər Cəmiyyəti Brayl Nəşrləri İnformasiya Resurs Mərkəzi MMC, 2013. - 76 s.
- Şaiq A. Seçilmiş əsərləri : 3 cilddə / III cild. - Təkrar nəşr. - Bakı : Avrasiya Press, 2005. - 536 s.
- Şaiq A. Seçilmiş əsərləri : 3 cilddə I cild : Hekayələr, povest, romanlar. - Bakı : Şərq-Qərb, 2013. - 428 s.
- Şaiq A. Seçilmiş əsərləri : 3 cilddə II cild : Şeirlər, qəzəllər, poemalar, pyeslər. - Bakı : Şərq-Qərb, 2013. - 544 s
- Şaiq A. Seçilmiş əsərləri : 3 cilddə II cild. - Təkrar nəşr. - Bakı : Avrasiya Press, 2005. - 568 s.
- Şaiq A. Seçilmiş əsərləri : 5 kitabda. - . Bakı : Azərbaycan Gözdən Əlillər Cəmiyyəti Brayl Nəşrləri İnformasiya Resurs Mərkəzi MMC, 2013. - 74 s.
- Şaiq A. Tıq-Tıq xanım . - Bakı : Altun Kitab, 2013. - 23 s. : rəngli il. ; 20 sm.
- Şaiq A. Tıq-tıq xanım : Nağıl. - Bakı : Qanun; Əli və Nino nəşriyyatı, 2013. - 8 s.
- Şaiq A. Tıq-tıq xanım : Şeirlər, mənzum hekayələr və poemalar. - Bakı : “TEAS PRESS ” Nəşriyyat evi. “Üç alma uşaq ədəbiyyatı”, 2018. - 228 s.
- Şaiq A. Tıq-tıq xanım. - Bakı : Beşik, 2009. - 30 s.
- Şaiq A. Tülkü həccə gedir : Kiçik yaşlı uşaqlar və ibtidai sinif şagirdləri üçün. - Bakı : CBS Polygraphic production, 2001. - 14 s.
- Şaiq A. Türk çələngi : Rüşdi və edadi məktəblərinin üçüncü və dördüncü sinfinə məxsusdur. - Bakı : Elm və Təhsil, 2024. - 232 s.
- Şaiq A.: 5 kitabda I kitab /. – “Avrasiya Press” nəşriyyatının 2005-ci il nəşri əsasında. - Bakı : Azərbaycan Gözdən Əlillər Cəmiyyəti Brayl Nəşrləri İnformasiya Resurs Mərkəzi MMC, 2013. - 82 s.
- Şaiq Abdulla. Tıq-tıq xanım : Nağıl . - Bakı : CBS Polygraphic production, 2001. - 19 s.
- Şaiq Abdulla. Tülkü həccə gedir /. - Bakı : Altun Kitab, 2013. - 24 s.
- Şaiq Abdulla. Yaxşı arxa : nağıl ; Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi. F. Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası. - Təkrar nəşr. - Bakı : Renessans -A, 2017. - 28 s.
- Şaiq, A. Seçilmiş əsərləri : 3 cilddə. C. 1. - Bakı : Avrasiya Press, 2005. - 496 s.

Dövri mətbuatda

Şaiq A. Göyərçinəm, göyərçin : şeir // Göyərçin. - 2018. - № 1. - S. 2.

“Tıq-tıq xanım” dağ yəhudilərinin dilində // Mədəniyyət : qəzet. - 2021. - 10 dekabr . - № 91. - S. 52

Abbaslı T. Bir canlı Çıraq: Bənzərsiz pedaqoq, maarifçi-şair, ümummilli təlim-tərbiyə, ədəb-əxlaq ağsaqqalı Abdulla Şaiq // Mədəniyyət : qəzet. - 2021. - 24 fevral. - № 14. - S. 6.

Abdulla Şaiq (1881-1959) : Əməkdar incəsənət xadimi, şair, yazıçı, pedaqoq, tərcüməçi / Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi. - Bakı : 2019. - 1 plakat ;

Abdulla Şaiqın sözlərinə bəstələnmiş musiqi əsərləri / Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Abdulla Şaiqın Mənzil Muzeyi ;. - Bakı : Aspoliqraf, 2011. - 272 s.

Azərbaycan dramaturgiyası antologiyası : 4 cildə.- I cild. - Bakı : Şərq-Qərb, 2007. - 472 s.

Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı antologiyası : 2 cildə / Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi . - II cild : Klassik və müasir uşaq poeziyası. - Bakı : Renessans, 2016. - 422 s.

Bayramlı M. Uşaqların şeir babası - Abdulla Şaiq / Azərbaycan : qəzet. - 2022. - 22 iyul. - № 151. - S. 8.

Bayramova Y. Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi // Yeni Azərbaycan. - 2024. - 24 fevral. - № 36. - S. 8.

Bənövşə çələngi : Şeir. - Bakı : Elm, 2013. - 380 s.

Bənövşə çələngi : Şeirlər toplusu. - Bakı : Adiloğlu, 2007. - 304 s.

Əsgərzadə L. Millətə xidmətin dəyərli nümunəsi: Abdulla Şaiqin “Türk çələngi” // 525-ci qəzet. - 2024. - 19 aprel. - № 67. - S. 14.

Əsgərzadə Ü. Millətə xidmətin dəyərli nümunəsi: Abdulla Şaiqin "Türk çələngi" // 525-ci qəzet. - 2024. - 19 aprel. - № 67. - S. 14.

Fərəcov S. Maarif carçısı və uşaqların sevimli ədibi // Mədəniyyət : qəzet. - 2022. - 11 fevral. - № 12. - S. 6

Fərəcova Z. Vətənin cəsur döyüşçüsü // Azərbaycan : qəzet. - 2022. - 28 sentyabr. - № 210. - S. 8.

Hacıyeva A. Abdulla Şaiqin nəsr yaradıcılığı : Baba Babayevin eyniadlı monoqrafiyası haqqında // Ədəbiyyat qəzeti. - 2018. - 21 iyul. - № 28. - S. 29.

Həsənova E. Dahiləri bir də belə tanıyaq : Abdulla Şaiq ; Haruki Murakami /. // Respublika. - 2024. - 16 mart. - № 59. - S. 12.

- Hüseynov R. Şaiq üçün yanan sevgi çıraqları // 525-ci qəzet. - 2024. - 21 fevral. - № - S. 10-12.
- Hüseynov R. Şaiq xəritəsi. - // 525-ci qəzet. - 2024. - 24 fevral. - № 36. - S. 14-16.
- Hüseynov R. Şaiqin qələmində və üzündəki işıq // 525-ci qəzet. - 2024. - 28 fevral. - № 38. - S. 10.
- Hüseynov R. Şaiqin qələmində və üzündəki işıq // 525-ci qəzet. - 2024. - 28 fevral. - № 38. - S. 10.
- Kamal R. Abdulla Şaiq: simvolik dünyaya giriş : Abdulla Şaiq-140 // Ədəbiyyat qəzeti. - 2021. - 20 fevral. - № 7. - S. 9
- Klassik uşaq ədəbiyyatından seçmələr. - // Ulduz. - 2024. - № 2/3(653). - S. 41-44.
- Lalə "Tıq-tıq xanım" dağ yəhudilərinin dilində // Mədəniyyət : qəzet. - 2021. - 10 dekabr. - № 91. - S. 5
- Məhərrəmov V. Yad et məni. - // Azərbaycan : qəzet. - 2024. - 16 avqust. - № 174. - S. 11.
- Məmmədli, N. Nəsillərə örnək ömrün səhifələri : Abdulla Şaiqin 43 il yaşadığı mənzildən reportaj // Mədəniyyət : qəzet. - 2024. - 26 iyul. - № 55/56. - S. 7.
- Nizamiqızı H. Şaiq olmaq üçün... // Mədəniyyət : qəzet. - 2022. - 23 fevral. - № 15. - S. 6
- Qiyas Ə. Ülkər Talıbzadə: "Nəinki mən, məndən əvvəlki, məndən sonrakı nəsil də bu şeirlərlə böyüyüb" : "Varislər" in bugünkü qonağı Azərbaycan ədəbiyyatında xüsusi yeri olan yazıçı, şair Abdulla Şaiqin nəvəsi Ülkər Talıbzadədir // Ədəbiyyat qəzeti. - 2020. - 5 sentyabr. - № 36/37. - S. 16-17
- Şaiq A. Füzuli haqqında düşüncələrim // Ulduz. - 2024. - № 11/12 (660). - S. 22-23.
- Şaiq A. Göyərçinəm, göyərçin : şeir - Təkrar nəşr // Göyərçin. - 2023. - № 1. - S. 5.
- Şaiq A. Kiçik qəhrəman : hekayə // Savalan. - 2018. - 2-5 fevral. - № 6. - S. 3.
- Şaiq A. Kiçik qəhrəman : hekayə // Savalan. - 2023. - 9-15 may. - № 16. - S. 3.
- Şaiq A. Kür çayı ; Göyərçin ; Vətən ; Vətən nəğməsi : şeirlər // Göyərçin. - 3. Lalə
- Şaiq A. Məktub yetişmədi : hekayə // Xəzər. - 2024. - № 1. - S. 36-38.
- Şaiq A. Payız : şeir // Göyərçin. - 2024. - № 10. - S. 4.
- Şaiq A. Seçilmiş əsərləri : 5 kitabda. – "Avrasiya Press" nəşriyyatının 2005-ci il nəşri əsasında. - Bakı : Azərbaycan Gözdən Əlillər Cəmiyyəti Brayl Nəşrləri İnformasiya Resurs Mərkəzi MMC, 2013. - 74 s.
- Şaiq A. Seçilmiş əsərləri : 3 cildə / III cild : Şeirlər, mənzum hekayələr və poemalar, hekayələr, təmsillər, pyeslər. - Bakı : Şərq-Qərb, 2013. - 528 s.
- Şaiq A. Seçilmiş əsərləri: 5 kitabda II kitab. – "Avrasiya Press" nəşriyyatının 2005-ci il nəşri əsasında. - Bakı : Azərbaycan Gözdən Əlillər Cəmiyyəti Brayl Nəşrləri İnformasiya Resurs Mərkəzi MMC, 2013. - 74 s.
- Talıbzadə Kamal. Firidun bəy Köçərlinin Abdulla Şaiqə məktubları // Ulduz. - 2024. - № 1(652). - S. 25-28.

Uşaq ədəbiyyatımızın yaradıcısı : Abdulla Şaiq-140. - Текст : непосредственный
// Göyərçin. - 2021. - № 2. - S. 4
Yusifli C. Ədəbiyyatımızın səhnəsi : Abdulla Şaiq-“Həpimiz bir günəşin zərrəsiyik”
// Ədəbiyyat qəzeti. - 2021. - 20 fevral. - № 7. - S. 8